

De hoofden van

De huidige havengeul van Oostende dateert uit de periode van het driejarig Beleg (1601-1604). Voordien situeerde de havengeul zich een weinig westwaarts van de plaats waar nu de kursaal staat. Deze haven verzandde tijdens het Beleg en werd onbruikbaar. De havenhoofden bestonden in het begin maar uit enkele palen en planken. Op het einde van de 18de eeuw waren de staketsels al van enig belang.

In de periode 1833-1843 werd het *westerhoofd* gedeeltelijk vernieuwd, terwijl het *oosterhoofd* in de periode 1835-1838 verlengd werd. Daar stond vroeger een kustbatterij ter verdediging van de haven.

Het westerhoofd werd tussen 1867 en 1870 verlengd. In 1868 werd zelfs tussen de Langestraat en de havengeul een dijk opgeworpen ter vervanging van een brugje dat over de vestingen lag.

Nieuw staketsel

Het wandelhoofd, zoals we het nu kennen, werd helemaal herbouwd in de periode 1888-



Een beeld uit 1905: het staketsel als uitverkoren wandelplek.

1890. Voorheen was het wandelhoofd zeer smal.

Toen het westerhoofd in juli 1890 door het publiek kon worden bewandeld, was de vreugde groot. Voor de werken had men twee jaar lang het Klein Strand moeten afsluiten. Gelukkig was de aannemer twee jaar eerder klaar dan voorzien.

Op het brede platform aan het einde van het havenhoofd organiseerde hij voor zijn werklieden een feestje. Er was brood met hesp, bier en sirgaren. Een fanfare luisterde het geheel op. In de loop van die zomer kwam koning Leopold II het nieuwe staketsel gewonderen en er vonden enkele keren muziekkuitvoeringen plaats.

Het westerhoofd was vanaf toen 625 m lang of 55 m dan voordien. Voor de bouw had men rekening gehouden met het klimaat en het zeewater. Men had het sterkste hout gebruikt : witte eik uit het Engel-

Oostende

se Guyana en karri uit Australië. De palen waren gecreosoteerd tegen de paalwormen. Nederlandse experts schreven in de vorige eeuw dat de Belgen dit beter konden dan de Fransen, want na zoveel jaar werden nog steeds geen wormen aangetroffen.

Basse

Na de zomer van 1890 werd ook een lichttorentje aangebracht. En naast het westerhoofd werd ook nog een lage stenen dam gebouwd van 400 m lengte. De Oostendenaar kent die dam onder de Franse benaming *de Basse*.

De staketsels maken deel uit van de Oostendse geschiedenis. Denken we maar aan het bezoek van Napoleon aan Oostende. Hij ging de haven vanop het staketsel bekijken.

De plek was tevens de geliefde wandeling van Leopold II. Tussen de twee staketsels werd in 1918 het Britse oorlogsschip *Vindictive* tot zinken gebracht.

De plezierboten die tussen de twee oorlogen tijdens de zomer goede zaken deden, kenden op 4 augustus 1929 een zwarte zondag. De Joseph II en de Knocke kwamen in het midden van de havengeul met elkaar in aanvaring waardoor het eerste schip, dat overladen was, in een oogwenk zonk. Meer dan 50 mensen kwamen in het water terecht en ondanks de vlugge hulpverlening verdronken er toch 15.

Geluiden

Dat de pakketboten geregeld eens tegen het paalwerk aanvoeren, behoorde tot de mededelingen over weer en wind aan onze kust. Wie kent er niet het traag bonzend klokje van het westerhoofd en het geloei van de nautofaan op het oosterhoofd die bij mistig weer de schepen op het gevaar wezen? Die geluiden, waarvan de Oostendenaar houdt, hebben iets melancholisch. Hetzelfde geldt voor de piepende en krakende geluiden van de baggerschepen die altijd ergens in onze haven liggen.

Echte Oostendenaars vinden het staketsel, dat zij *'t Hoofd* noemen, nog altijd een van de meest folkloristische hoekjes van Oostende. Ze gaan er, net als verliefde paartjes, nog altijd graag wandelen.

We hebben gewandeld tot aan het koptje van 't Hoofd, zeggen ze wanneer ze het paalwerk in zee van waarop men de drukke wereld even achter zich kan laten, hebben afgewandeld.



Jollemannen zetten voor wat drinkgeld toeristen over van het westerhoofd naar het oosterhoofd (1935).